

پیشگیری از سوانح و حوادث ترافیکی در جوانان
طبق SHEP MODEL

مقدمه:

- گذار اپیدمیولوژیک با تغییر الگوی علل مرگ و میر و بیماری، سیمای سلامت را از بیماری های عفونی به سمت بیماری های مزمن و غیر واگیر تغییر داده به طوری که در حال حاضر شایع ترین علت مرگ و میر در **استان** بیماریهای قلبی -عروقی، سرطان، بیماری تنفسی و **سوانح و حوادث** می باشد.
- در **گروه سنی جوانان (۱۸-۳۰)** نیز سوانح و حوادث ترافیکی **اولین علت مرگ و میر** در استان را به خود اختصاص داده است.

رتبه بندی عوامل اصلی مرگ و میر افراد ناشی از صدمات و آسیب ها

جهان

رتبه بندی عوامل مرگ و میر در سال ۲۰۲۰ (بر آورد)	رتبه بندی عوامل مرگ و میر در سال ۱۹۹۹	ردیف
بیماری های قلبی و عروقی	بیماری های واگیر دار تنفسی و آلودگی ها	۱
بیماری های مربوط به افسردگی و روان	ایدز	۲
صدمات تصادفات رانندگی	شرایط نامطلوب هنگام تولد	۳
بیماری های مغز و اعصاب	بیماری های گوارشی	۴
بیماری های واگیر دار تنفسی و آلودگی ها	بیماری های مربوط به افسردگی و روان	۵
سل	بیماری های مغز و اعصاب	۶
جنگ	مالاریا	۷
بیماری های گوارشی	صدمات تصادفات رانندگی	۸
ایدز	بیماری های مزمن ریوی	۹

رتبه بندی عوامل اصلی مرگ و میر افراد ناشی از صدمات و آسیب ها

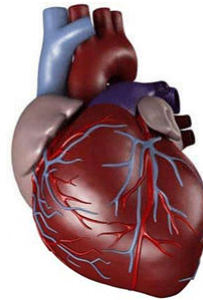

ایران

سرطان ها

۲

بیماری های قلبی و عروقی

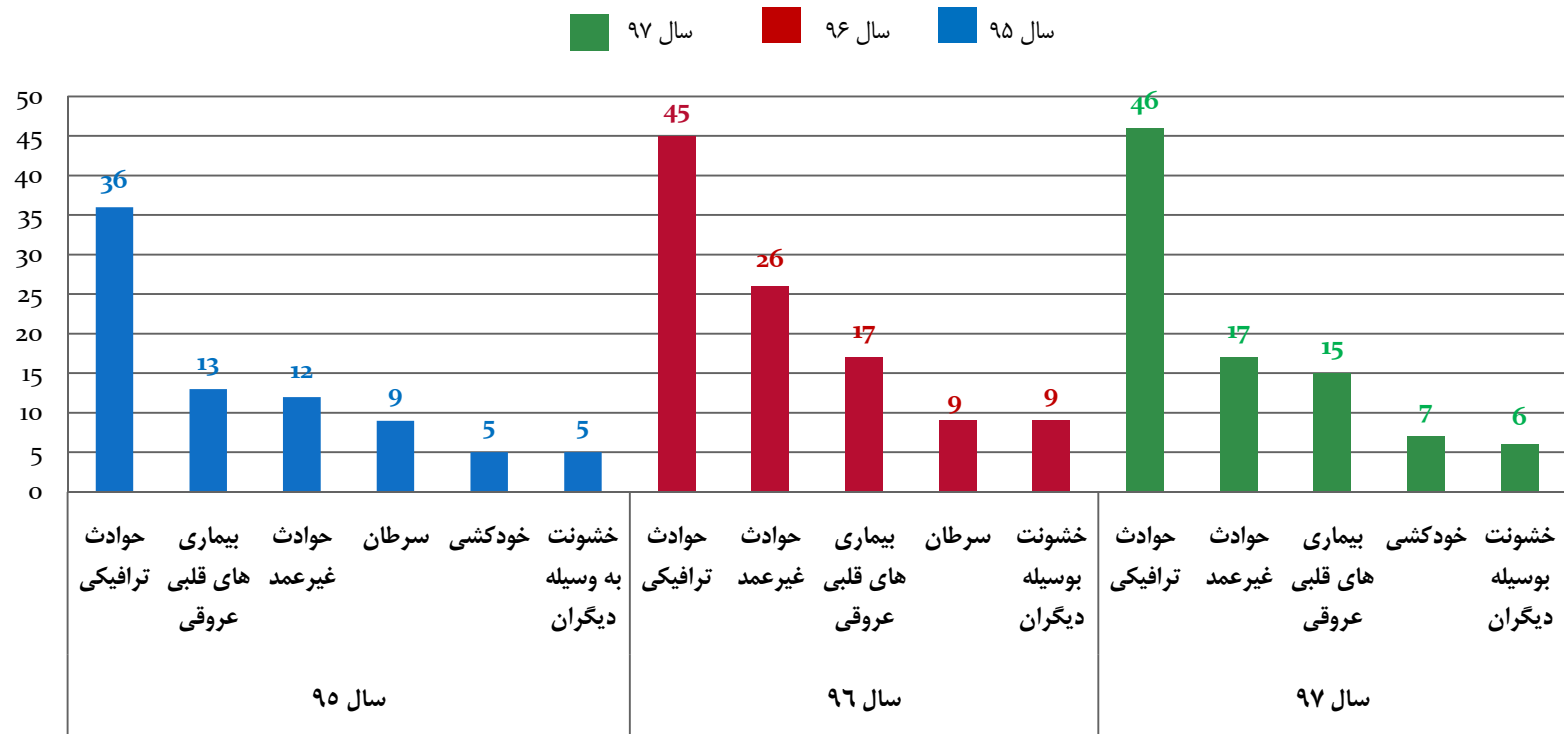
۱

حوادث ترافیکی

۳

اعلت عمده مرگ جوانان استان طی سال های ۹۵، ۹۶ و ۹۷

حوادث ترافیکی یکی از معضلات مهم بهداشتی است که در سراسر جهان سلامت انسان ها را به خطر انداخته است. صدمات ناشی از این حوادث چنان گسترده است که از آن به عنوان **جنگ در جاده ها** یاد می شود و به عنوان یکی از علل اصلی مرگ و ناتوانی در کشورهای در حال توسعه است. اهمیت موضوع حوادث جاده ای و ترافیکی تا حدی است که سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۰۴ میلادی روز جهانی بهداشت را «**روز جاده-های سالم**» نامید و **کاهش تصادفات و حوادث** جزء اهداف ۲۱ گانه ای است که تا سال ۲۰۲۰ در نظر گرفته است.

به طور معمول سه عامل پایه در روی دادن حوادث رانندگی دخیل هستند: **انسان، محیط و وسیله نقلیه**. عوامل انسانی دلیل اصلی بیش از ۹۰ درصد تصادفات هستند. خطای انسانی از عوامل مختلفی مانند آموزش، سن، جنسیت و روانشناسی سرچشمه می گیرد.

عامل انسانی:

- اگرچه در یک برنامه پیشگیرانه جامع در جهت کاهش تصادفات یا کاهش تلفات آن باید به تمامی عوامل پرداخت اما به نظر می‌رسد که مداخله در عامل انسانی (با توجه به نقش زیاد آن در تصادفات رانندگی ایران) **اثربخش‌تر** باشد.
- منظور از عامل انسانی، **عابرین، سرنشین‌ها و رانندگان و عوامل روانی، رفتاری، فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر آن‌ها** می‌باشد.
- در همه جوامع بشری عوامل انسانی بیشترین سهم را در رخداد حوادث به خود اختصاص داده‌اند چراکه متنوع‌ترین نقش را در این رابطه به عهده‌دارند.

- به منظور کاهش این پیامدها، سیاست‌گذاران اقدامات زیادی را جهت کاهش سوانح و حوادث ترافیکی انجام داده‌اند. اغلب این اقدامات شامل **مداخلات محیطی و قانونی** بوده است، شامل: تغییر در زیرساخت جاده‌ها (نصب سرعت‌گیر، تابلو، محدودیت در جاده‌ها و چهارراه‌ها) و افزایش احتمال جریمه شدن (نصب دوربین‌های کنترل سرعت).
- این اقدامات خالی از موفقیت نبوده‌اند و مطالعات مروری نشان داده‌اند که دوربین‌های کنترل سرعت و زیرساخت‌های آرام کردن ترافیک پتانسیل کاهش صدمات ترافیکی را دارند.
- با این وجود چنین اقداماتی در درجه اول **به وسیله اجبار خارجی** موجب تغییر رفتار می‌شوند و تأثیری بر **انگیزه‌ی درونی** رانندگان در جهت رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی ندارند.
- در نتیجه اثرات مثبت این مداخلات معمولاً **محدود به زمان و مکان** خواهند بود.

- **سنین جوانی**، دوران شکل گیری بسیاری از عادات و رفتارهای اجتماعی می باشد، لذا مدیریت سلامت جوانان و پاسخگویی شایسته به نیاز های خاص این گروه سنی می تواند در آینده، بیشترین ارزش اقتصادی و اجتماعی را برای جامعه به همراه داشته باشد. **با سرمایه گذاری برای ارتقای سلامت جوانان** می توان از بسیاری از هزینه های مستقیم و غیرمستقیم سلامت که به دنبال از دست رفتن سال های مفید زندگی به دلیل مرگ و یا ناتوانی حاصل می شود، جلوگیری نمود و با تضمین سلامت جوانان سلامت کل جامعه و نسل های آتی کشور را تضمین نمود.

- از آنجایی که **تولیت** امر سلامت آحاد مختلف جامعه به استناد قوانین برنامه پنج ساله کشور به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واگذار گردیده است اما پرواضح است که دست یافتن به این مهم، جز با **مشارکت** سایر بخش ها، اعم از دولتی، خصوصی و شهروندان، امکان پذیر نمی باشد، ضمن آنکه جلب حمایت سیاستگذاران و برنامه ریزان کشوری در راستای اهداف مورد انتظار و توجیه قانونگذاران به منظور تصویب پیشنهادات قانونی و ایجاد تمهیدات مرتبط، از موارد دیگری است که می بایست مدنظر قرار گیرد.

- نکته مهم دیگر حساس سازی مسئولین ذیربط در ارتباط با عوامل غیر فردی، می باشد و بر این اساس و بمنظور اجرایی نمودن بسته های آموزشی مرتبط، ضروری است تا از **مشارکت سایر بخش هایی** که هر یک، به نوعی داعیه سلامت و امنیت جامعه را عهده دار هستند، بهره گیری لازم انجام شود.

- امید است در پایان این برنامه بتوانیم آگاهی سرمایه های عظیم کشور را نسبت به شیوع سوانح و حوادث ترافیکی و راه های پیشگیری از آن ارتقا بخشیم و با تغییر رفتار جوانان عزیز، زمینه های اعتلای سلامت آنان را بیش از پیش فراهم نمائیم.